

УДК 331.5.021-044.372

DOI: <https://doi.org/10.23939/dg2022.02.144>

Войтик Олександра Євгенівна

*кандидат наук з державного управління,
старший викладач кафедри публічного управління
та публічної служби Навчально-наукового
інституту державного управління
Національного університету «Львівська політехніка»*

ORCID: 0000-0002-2070-4932

e-mail: oleksandra.y.voityk@lpnu.ua

Мазій Наталія Григорівна

*доцент, кандидат економічних наук,
доцент, Українська академія друкарства*

ORCID: 0000-0002-5425-4802;

e-mail: maziynatali@ukr.net

РИНОК ПРАЦІ В КРИЗОВИХ УМОВАХ ТА НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЙОГО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Розглянуто теоретичні основи публічного управління зайнятості населення України та запропоновано основні заходи удосконалення державного регулювання ринку праці в кризових умовах. Здійснено аналіз кількості вакансій на ринку праці та кількості безробітних (2018–2022 роки) загалом в Україні та за регіонами, досліджено явище вимушеної релокації підприємств, виявлено проблемні сфери економіки з дисбалансом кількості вакансій і безробітних. Розглянуто рейтинг затребуваних вакансій і безробітних за спеціальностями, який вказує, що попит і пропозиція однакових вакансій практично дублюються, що показує недостатній рівень кваліфікації працівників та їх кількість, низьку оплату, невідповідні умови праці тощо.

Ключові слова: ринок праці; вакансії; безробітні; державне регулювання; публічне управління; попит та пропозиція.

Постановка проблеми. Зайнятість населення, зменшення безробіття є пріоритетною потребою для реанімації економіки держави, в якій тривала багато років гібридна війна, два роки панувала пандемія коронавірусу, а з 24 лютого 2022 року – повномасштабна війна, яка знищила тисячі робочих місць, підприємств, обладнання і устаткування, природних ресурсів України. Ці та інші чинники ускладнюють можливості функціонування ринку праці, який характеризується високим рівнем безробіття, істотною територіальною диференціацією у сфері зайнятості у зв'язку з тимчасовою окупацією територіями активних бойових дій, розбалансованістю між вільними робочими місцями та

необхідним рівнем кваліфікації, негативними демографічними процесами (зросла смертність та інвалідність, міграції в країні та за її межі).

Державне регулювання ринку праці в сьогоdnішніх умовах є гострою необхідністю, оскільки узгодженість інтересів робочої сили і роботодавців потребує підтримки і контролю держави задля швидкого виходу з кризи і інтеграції України до умов світового економічного простору, підвищення конкурентоспроможності економіки та членства в ЄС.

Методологія дослідження. Методологічну основу дослідження становлять: закони і категорії наукового пізнання процесів і явищ; аналіз документів (у частині нормативно-правових актів, статистичних даних в період економічної кризи, пандемії і повномасштабного вторгнення РФ на територію України, матеріалів наукових досліджень); принципи єдності теорії і практики, що забезпечують теоретичне, емпіричне й експериментальне вивчення предметів і явищ з метою розкриття явища попиту та пропозиції на економічну активність населення в кризових умовах трансформації ринку праці, основних напрямків удосконалення державного регулювання; порівняльний метод; методи синтезу і індукції, відповідно до чого ця проблематика вивчається, виходячи із цілісності питання, яке містить багато складових.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Війна в Україні, яка спровокувала соціальну і економічну кризу, негативно позначилася на стані національного ринку праці та сфері зайнятості. Відбулося скорочення робочих місць унаслідок еміграції населення та релокованості підприємств, ускладнилося або унеможливилось працевлаштування, як наслідок зросло безробіття, яке до війни обумовлювалось пандемією і економічними кризовими явищами. Саме тому багато вчених та науковців почали займатися дослідженням цього питання, зокрема: Н. Балашова, О. Боков, М. Бутко, В. Васильченко, Р. Войтович, С. Гончарова, К. Дубич [4], М. Кравченко, О. Крайник, Е. Лібанова, Ю. Маршавін, Л. Новак-Каляєва, В. Онікієнко, Н. Савченко, К. Супрун [5], Н. Тітченко.

Проте дослідження ринку праці зазначених науковців мали переважно узагальнюючий характер, а оскільки тема зайнятості населення та зменшення безробіття на сьогодні залишається надактуальною в економічній та соціальній сферах, то це вплинуло на вибір проблематики та пошуку шляхів виходу із кризи.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Віддаючи належне проведеним науковим дослідженням функціонування ринку праці в кризових умовах та під час пандемії, залишаються невирішеними багато важливих проблем регулювання попиту та пропозиції,

аналізу їхньої динаміки, особливо в умовах економічної кризи та повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Важливим і актуальним є баланс вакансій на ринку праці й кількості безробітних задля вирішення економічних, соціальних і психічних потреб працездатного населення країни.

Предметом цього дослідження є вивчення особливостей формування попиту і пропозиції на ринку праці України в контексті удосконалення її державного регулювання із врахуванням євроінтеграційного вектору української держави.

Виклад основного матеріалу. Зайнятість населення є одним із найважливіших параметрів оцінки стану економіки та ефективності публічного управління будь-якої держави. Мета державної політики у цій сфері полягає в забезпеченні максимально повного залучення населення до процесів соціально-економічного розвитку.

Публічне управління зайнятістю передбачає забезпечення балансу попиту і пропозиції на працю категорій громадян різної професійної кваліфікації, зростання рівня доходів та якості життя населення, створення умов кадрового забезпечення для формування й реалізації підприємницької і творчої ініціативи.

Публічне управління зайнятістю населення є складовою частиною політики соціально-економічного розвитку, передбачає вирішення багатокомпонентних завдань, досягнення не тільки кількісних цільових орієнтирів, але й здійснення якісних змін економіки, розвиток людського капіталу, особливо коли це відбувається в контексті євроінтеграції.

Публічне управління зайнятістю населення є важливою частиною системи державного регулювання економіки, вимагає цілеспрямованої роботи й узгодженої участі органів влади на всіх рівнях. Постановка і досягнення окремих показників, що характеризують стан сфери зайнятості в державі, – це: рівень безробіття, зайнятості, потреби в трудовому потенціалі тощо. Саме неврахування цих параметрів соціально-економічного розвитку може дезорієнтувати роботу органів влади, зумовити розвиток негативних тенденцій в економіці, соціальну напругу в суспільстві тощо.

Публічне управління зайнятістю населення має відбуватися на основі системного підходу із дотриманням таких принципів: підпорядкованість вимогам розвитку суспільства, економіки; пріоритетність заходів, які забезпечують соціально-політичну стабільність у суспільстві; створення економічних умов для гідного рівня добробуту людей; усунення або мінімізація нерівності у можливостях отримати і зберегти роботу та належний рівень життя, що виникає через інва-

лідність, сімейні обставини тощо; забезпечення підпорядкованості цілей, завдань, орієнтирів і важелів публічного управління, що здійснюється на різних рівнях управління.

Державна політика у сфері зайнятості населення повинна бути системою заходів, що передбачає можливість реалізації свободи праці, сприяння в забезпеченні зайнятості та захист від безробіття. В умовах ринкової економіки роль держави полягає насамперед у тому, щоб допомогти знайти роботу всім, хто може й хоче працювати, і гарантувати соціальну захищеність тим категоріям громадян, які її потребують.

Державна політика зайнятості закріплена у ст. 15 Закону України «Про зайнятість населення» [3] № 5067-VI від 07.05.2012 р. і ґрунтується на таких принципах:

1) пріоритетності забезпечення повної, продуктивної та вільно обраної зайнятості в процесі реалізації активної соціально-економічної політики держави;

2) відповідальності держави за формування та реалізацію політики у сфері зайнятості населення;

3) забезпечення рівних можливостей населення у реалізації конституційного права на працю;

4) сприяння ефективному використанню трудового потенціалу та забезпечення соціального захисту населення від безробіття.

Так, ст. 1 Закону України «Про зайнятість населення» розглядає зайнятість як незаборонену законодавством діяльність осіб, пов'язану із задоволенням їхніх особистих та суспільних потреб з метою одержання доходу (заробітної плати) у грошовій або іншій формі, а також діяльність членів однієї сім'ї, які здійснюють господарську діяльність або працюють у суб'єктів господарювання, заснованих на їх власності, зокрема безоплатно.

Згідно зі ст. 4 Закону України «Про зайнятість населення», до зайнятого населення належать громадяни, які проживають на території держави на законних підставах і які працюють за наймом на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, особи, які забезпечують себе роботою самостійно (зокрема члени особистих селянських господарств), проходять військову чи альтернативну (невійськову) службу, на законних підставах працюють за кордоном та мають доходи від такої зайнятості, а також особи, що навчаються за денною формою у загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах і поєднують навчання з роботою [3].

Якщо 2018–2019 роки були без значних змін щодо кількості вакансій на ринку праці, то у 2020–2021 роках у зв'язку з пандемією кількість вакансій суттєво зменшилась. А аналіз за 7 місяців 2021 і 2022 років вказує, що 4 місяці війни зменшили кількість вакансій більш ніж у чотири рази порівняно з мирними без пандемії роками.

Що ж стосується кількості безробітних (рис. 2), то динаміки за 2018–2021 роки є майже незмінною, проте в розрізі за 7 місяців у 2021 році порівняно з 2022 роком є більше безробітних у зв'язку з вимушеною еміграцією українського населення через військові дії росії. Що ж стосується безробіття за статтю, то на 1 серпня 2022 року зареєстровано 290,7 тис. осіб (з яких 260,1 тис. осіб раніше працювали) і 410,8 тис. жінок (з них 357 тис. жінок працювали раніше [2]).

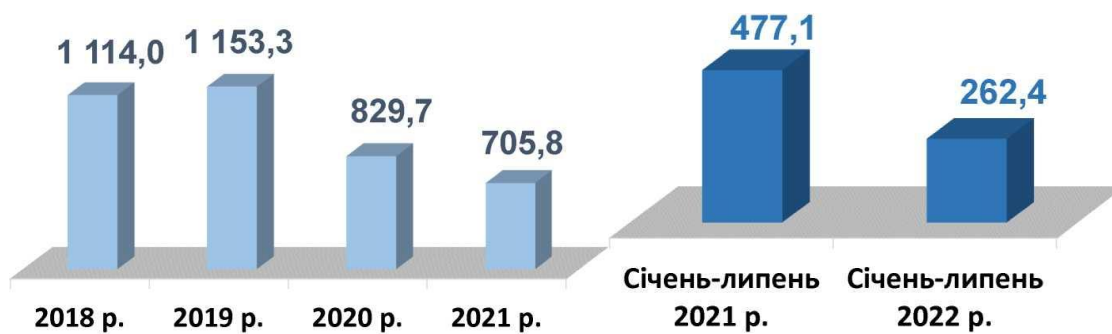

Рис. 1. Кількість вакансій на ринку праці України, тис. одиниць

Джерело: [2].

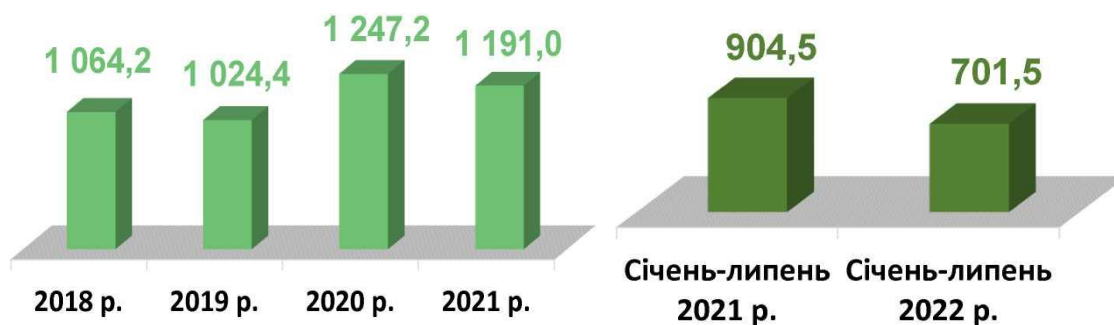

Рис. 2. Кількість безробітних в Україні, тис. осіб.

Джерело: [2].

Аналіз за 2018–2019 роки вказує на незначну різницю між пропонуваними вакансіями і кількістю безробітних на ринку праці України, проте дисбаланс спостерігаємо з 2020 року, а за 7 місяців 2022 року на 1 вакансію сьогодні претендує в середньому 3 претендента на ринку праці по Україні. А якщо дослідити цю ж статистику за регіонами [2], то найменший розрив між вакансіями і кількістю безробітних (1,8 раза) в

м. Київ, Львівській та Волинській областях, а найбільший розрив (6,7 раза) у Херсонській, 4,8 – Запорізькій та 4,4 – Миколаївській областях, які, на жаль, є майданчиком для військових дій або ж окуповані.

Ця статистика частково відображає таке явище під час війни, як масова релокація підприємств на «безпечніші» території. Як відзвітувало Мінекономіки в серпні, з початку повномасштабної війни в Україні переміщено понад 700 підприємств, 500 з них уже поновили свою роботу. Більшість компаній обрали західний регіон. У переліку основних локацій залишаються Львівська (29 % заявок), Закарпатська (18 %) та Чернівецька (12 %) області. Проте, якщо в березні заявки на переїзд подали 1266 підприємств, то в червні – у 16 разів менше, лише 79. Це свідчить про усвідомлення ризиків, часткову неспроможність і економічну і фізичну, оскільки не завжди можливо перевезти обладнання, робочу силу тощо [1].

Загалом ринок праці в Україні, попри війну та економічну кризу, продовжує відновлюватися повільними темпами: кількість вакансій поступово збільшується, проте залишається у рази меншою, порівняно з довоєнним періодом.

Що ж стосується наповненості вакансіями ринку праці і потребує праці за видами економічної діяльності, то спостерігаємо таку ситуацію (рис. 3).

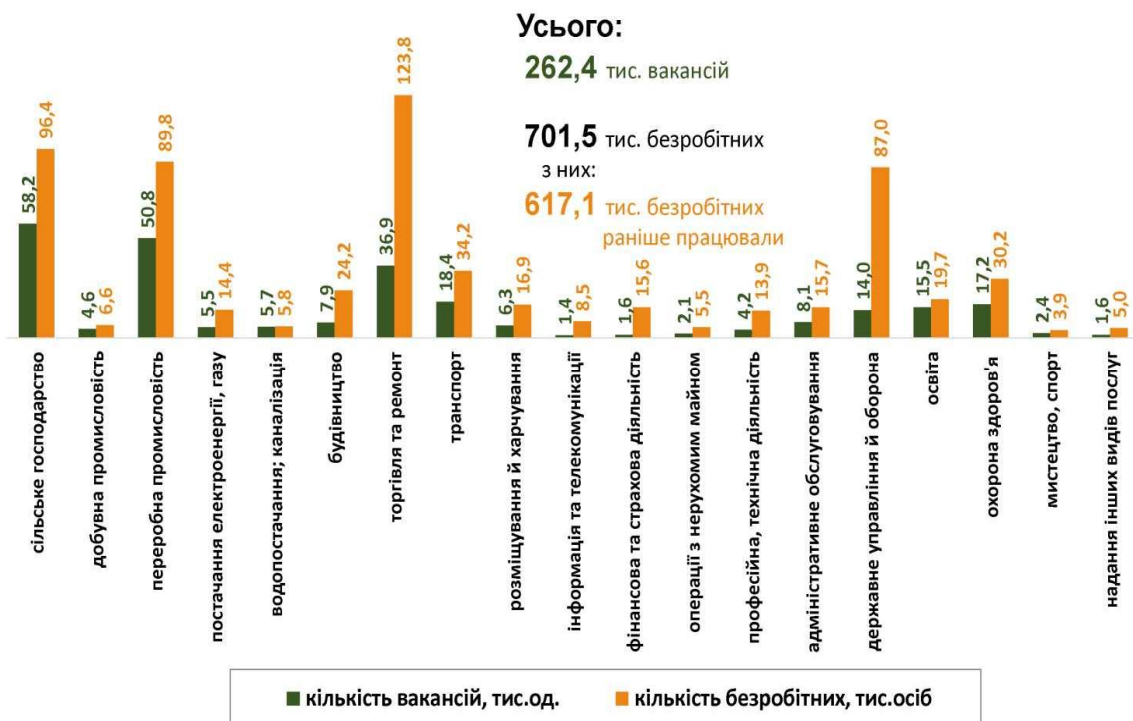

Рис. 3. Кількість вакансій та кількість безробітних за видами економічної діяльності

Джерело: [2].

Рис. 3 вказує, що в 9,8 раза більше безробітних, ніж вакансій у фінансовій сфері та страховій діяльності, 6,2 раза у сфері держуправління та оборони; 6,1 рази у інформаційній та телекомунікаційній сфері. Близька до ідеалу ситуація у сфері водопостачання та каналізації, трохи гірше у 1,3 раза у сфері освіти та 1,4 – у добувній промисловості.

Станом на 1 серпня 2022 року рейтинг з 20-ти професій, за якими чисельність безробітних є найбільшою серед таких професій: продавець продовольчих товарів; підсобний робітник; водій автотранспортних засобів; продавець непродовольчих товарів; бухгалтер; машиніст (кочегар) котельні; оператор котельні; продавець-консультант; кухар; прибиральник службових приміщень; охоронець; листоноша (поштар); фахівець; комірник; сторож; менеджер (управитель) із збуту; укладальник-пакувальник; тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісгосподарського) виробництва; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (санітар, санітар-прибиральник, санітар-буфетник та ін.); спеціаліст державної служби (місцевого самоврядування). Однак відображені у рейтингу 10 професій, за якими кількість вакансій є затребуваною за професійними групами, такими як службовці та керівники, професіонали, фахівці, технічні службовці, працівники сфери торгівлі та послуг, кваліфіковані робітники сільського господарства та з інструментом, робітники з обслуговування устаткування та найпростіші професії [2], вказує на дублювання попиту і пропозиції професій ринку праці. З одного боку, це здавалось би парадоксальне явище, оскільки вакансії дублюють одна одну, а з іншого – вказує на недостатню кількість працівників, низьку оплату, невідповідні умови праці, рівень кваліфікації працівників тощо, а в умовах війни ще додаються безліч негативних чинників, які впливають на формування попиту і пропозиції на ринку праці.

Підтвердженням цього є інформація в інфляційному звіті НБУ, а саме, що війна зумовила нечуваний стрибок рівня безробіття – близько 35 %, незважаючи на зусилля підприємств з утримання працівників та міграційні процеси з окупованих територій і прилеглих до них. Відсоток безробітних зменшили емігранти, які залишаються за межами України і не є учасниками ринку праці. Попри відновлення економіки та збільшення попиту на робочу силу, безробіття тривалий час залишатиметься вищим за свій природний рівень через довгострокові ефекти війни. Реальні зарплатні поступово відновлюватимуться, проте темпи зростання стримуватимуться перевищенням пропозиції робочої сили над попитом на неї. До кінця року рівень безробіття скоротиться з пікових

значень у II кварталі 2022 року завдяки відновленню економіки та збільшенню попиту на робочу силу. Утім, як і в інших країнах (наприклад, колишній Югославії), навіть після закінчення активних бойових дій безробіття знижуватиметься повільно та залишатиметься на вищих рівнях, ніж раніше через довгострокові наслідки війни.

Згідно з оперативними опитуваннями НБУ, підприємства намагалися виплачувати зарплатню, а окремі з них робили додаткові виплати або надавали матеріальну допомогу, навіть якщо діяльність підприємства була зупинена. Однак із продовженням бойових дій підприємства частіше звільняють персонал та переважно не в змозі сплачувати довоєнну зарплату. Серед великих компаній, особливо міжнародних, переважають ті, хто виплачував зарплатню повністю. Утім навіть ці компанії оптимізують видатки на персонал. Серед малого та середнього бізнесу стійкості менше, тож звільнень та зниження зарплат більше. Значне перевищення пропозиції над попитом на ринку праці зумовлює зниження й очікуваних зарплат, незважаючи на пришвидшення інфляції. За різними опитуваннями, падіння зарплат у приватному секторі в травні становило від 25 % до 50 % порівняно з довоєнним часом. Деяка краща ситуація, за оцінками на основі видатків бюджету, у бюджетному секторі. Крім того, втрата доходів населення від праці частково компенсувалася соціальними допомогами, підвищенням пенсій та значним збільшенням виплат військовим [1]. Повномасштабна війна призвела до гуманітарної кризи та активного переміщення населення, зокрема за кордон, що визначатиме демографічний розвиток і ситуацію на ринку праці впродовж багатьох років. Глибокий спад економіки зумовив стрімке скорочення доходів населення та зростання рівня безробіття.

Вищеозначені проблеми знижують рівень життя більшості населення країни, збільшують кризові явища в економіці, стримують структурні перетворення, перешкоджають створенню умов для стабілізації й економічного зростання, а тому потребують невідкладного державного вирішення.

Ефективним способом вирішення проблеми зайнятості є опанування громадянами професій, які б мали попит на ринку праці, або набуття ними додаткових компетенцій для кар'єрного зростання. Відтак державна служба зайнятості забезпечує організацію професійного навчання безробітних відповідно до замовлення роботодавців на конкретні робочі місця як у закладах освіти різних типів та форм власності, так і в мережі підпорядкованих їй центрів професійно-технічної освіти, а також на

виробництві, зокрема за індивідуальною формою навчання та за допомогою стажування.

Громадяни з числа зареєстрованих безробітних можуть за кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття пройти таке професійне навчання:

- професійну підготовку;
- перепідготовку;
- підвищення кваліфікації.

Професійне навчання здійснюється у закладах професійної (професійно-технічної) та вищої освіти, зокрема у центрах професійно-технічної освіти державної служби зайнятості, на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання або безпосередньо у роботодавців, замовників підготовки кадрів.

Для забезпечення організації професійного навчання зареєстрованих безробітних та (або) їх проживання в період такого навчання центр зайнятості здійснює відповідний відбір закладів освіти. Якщо зареєстрований безробітний виявляє бажання пройти професійне навчання відповідно до результатів наданих послуг з професійної орієнтації, центр зайнятості за місцем реєстрації особи як безробітної укладає з ним договір та видає йому направлення на професійне навчання до відповідного закладу освіти. Безробітний зараховується до закладу освіти на підставі направлення на професійне навчання. Так, у січні–серпні 2022 року за сприяння Державної служби зайнятості 32,9 тис. безробітних проходили професійне навчання, тоді як в 2021 році 63 тис., що є наполовину менше і пов'язано виключно з війною в країні [1]. Важливо зазначити, що 92 % випускників професійного навчання працевлаштовуються за набутою спеціальністю (професією).

Закономірно, що відповідним індикатором ефективності державної соціально-економічної політики на сучасному етапі розвитку України постає здійснення публічного управління та адміністрування процесом зайнятості населення, рівень якого безпосередньо визначається станом економіки, в якому нині знаходиться країна. Водночас головним завданням публічного управління та адміністрування процесом зайнятості населення має стати вироблення науково обґрунтованого прогнозування процесів, що відбуваються на ринку праці, формування відповідної стратегії, поточних і довгострокових програм зайнятості; координація інтересів всіх суб'єктів державного управління процесом зайнятості; стимулювання процесів соціально-економічного розвитку для вирішення

проблем зайнятості; переорієнтація курсу вирішення соціальних проблем на розширення ринку праці, організацію допомоги в наданні або пошуку роботи усім, хто бажає працювати; моніторинг і аналіз результатів політики зайнятості; контроль виконання визначених завдань [6].

На основі здійсненого аналізу основними заходами удосконалення державного регулювання ринку праці в кризових умовах є:

- забезпечення рівних можливостей безробітним в Центрі зайнятості регіону до навчальних програм та вакансій, запровадження механізмів співпраці та взаємодії між Державною службою зайнятості та приватними агентствами зайнятості;

- нівелювання дисбалансу між попитом і пропозицією робочої сили, які ми виявили при аналізі кількості вакансій і безробітних на ринку праці України, що є особливо необхідним під час війни шляхом забезпечення збалансованості між потребами ринку праці в робочій силі та її пропозицією через створення системи моніторингу та прогнозування, а також для розрахунку кількості державних замовлень у закладах освіти;

- організація та популяризація профорієнтації, підготовки та перепідготовки кадрів;

- гармонізація нормативно-правового забезпечення трудових відносин учасників ринку;

- виходячи з досвіду розвинених країн, ракурс змістити на соціальний захист населення яке має статус безробітних (матеріальна допомога, виплата допомоги у зв'язку з безробіттям, страхування від безробіття тощо), що безумовно зменшить відтік кадрів за кордон та знизить злочинність;

- створення умов для конкурентного середовища як на ринку праці, так і в підприємствах з врахування економічних і регіональних особливостей;

- підвищення мотивації безробітних, особливо молоді, через запровадження маркетингових інструментів пошуку праці через соціальні мережі, соціальні реклами тощо;

- економічне стимулювання роботодавців для залучення студентів до часткової зайнятості, що підвищить їх конкурентоспроможність в майбутньому завдяки отриманому досвіду роботи.

Реалізація цих пропозицій дасть можливість учасникам ринку праці на рівні та взаємовигідні правомірні відносини, посилить соціально-економічну складову України у военний та повоєнний час і прискорить вступ в ЄС.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Зайнятість є важливою складовою економічної та соціальної політики держави і потребує до себе особливої уваги з огляду на специфіку відносин, що відбуваються під час повномасштабного вторгнення рф. Водночас важливо направити зусилля на пошук заходів удосконалення державного регулювання ринку праці, які в умовах реалізації євроінтеграційного вектору української держави стає щораз актуальнішим та гострішим.

Окремо варто наголосити на проблематиці явного дисбалансу попиту і пропозиції на ринку праці, які ми спостерігаємо і внаслідок пандемії, а, починаючи з 24 лютого 2022 року, ситуація значно погіршується. Якщо у 2018–2019 роках був незначний розрив між вакансіями і безробітними, то у 2020 році безробітних стало у 1,5 раза більше ніж вакансій, у 2021 році – у 1,7 раза, а у липні 2022 року – у 2,7 раза. Окрім соціальної кризи, коли війна руйнує життя людей, сімей, ще нищить або паралізує діяльність державного і приватного сектору економіки, що потребує державного регулювання ринку праці як на державному рівні, так і регіональному. Найбільш проблемними на сьогодні є окуповані або з активними бойовими діями території, і хоча часткова релокація підприємств має місце, проте багато підприємств, ризикуючи щодня життям працівників, залишаються в небезпеці в силу неможливості перенесення бізнесу, збереження робочих місць або інших причин задля стабілізації економічних процесів і майбутнього без війни.

Перспективою подальших розвідок у цьому напрямку є обґрунтування основних заходів удосконалення державного регулювання ринку для нівелювання дисбалансу між кількістю вакансій та безробітних в Україні.

Список використаної літератури

1. Інфляційний звіт. Липень 2022 року. Державний центр зайнятості. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2022-Q3.pdf?v=4 (дата звернення 11.09.2022).
2. Попит та пропозиція на зареєстрованому ринку праці у січні-липні 2022 року. Державний центр зайнятості. URL: <http://www.dcz.gov.ua/analytics/68> (дата звернення 18.09.2022).
3. Про зайнятість населення: Закон України від 01.03.2013 р. № 5067-VI. *ВВР України*. 2013. № 24. Ст. 243.
4. Публічне управління у сфері зайнятості в Україні у контексті євроінтеграції: проблеми, ефективність, інноваційність, результативність: колективна монографія / за наук. ред. д-ра держ. упр. Р. В. Войтович та К. В. Дубич. Київ, 2020. 480 с.
5. Супрун К. В. Механізми публічного управління інноваційним розвитком сфери зайнятості населення України. *Вісник післядипломної освіти. Серія: Соціальні та поведінкові науки*. 2021. Вип. 17. С. 236–266.

Oleksandra Yevhenivna Voytyk

*Candidate of Sciences in Public Administration,
Senior Lecturer of the Department of Public Administration
and Public Service of National University, Educational
and Scientific Institute of Public Administration*

ORCID: 0000-0002-2070-4932

e-mail: Voyityk@ukr.net

Mazii Nataliia Hryhorivna

*Associate Professor, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor, Ukrainian Academy of Printing*

ORCID: 0000-0002-5425-4802

e-mail: maziynatali@ukr.net

**LABOR MARKET AMID THE CRISIS AND WAYS TO IMPROVE
ITS GOVERNMENTAL REGULATION**

Statement of the problem. Employment of the population and reduction of unemployment rate are priority objectives for economic recovery in the country suffering from the hybrid war for many years, affected by the COVID-19 pandemic for two years, and involved into the full-scale war since February 24, 2022 that results in joblessness for thousands of people, destruction of the businesses, equipment and facilities, as well as the natural resources of Ukraine. These and other factors are undermining the normal functioning of the labor market that currently features high unemployment rate, essential territorial differentiation in the area of employment in connection with the temporary occupation of the territories and warfare, imbalances between the vacancies and the qualifications in demand, negative demographic processes (increase in the rate of mortality, disability, migration within and outside the country).

Today, governmental regulation of the labor market is a necessity because coordination between the interests of the workforce and the employers has to be supported and monitored by the government to enable fast recovery from the crisis and integration of Ukraine into the world economic space, increase of the economic competitiveness and acceptance of Ukraine as the member of the European Union.

Analysis of the latest researches and publications. The war in Ukraine that has caused social and economic crisis has also adversely affected the national labor market and employment industry. The vacancies have been curtailed as a result of emigration of people and relocation of businesses, employment has become problematic or impossible, accordingly, there is increase in unemployment rate stemming from the pandemic and economic crisis emerging before the war. That is why a lot of scientists have started researching this problem, namely, N. Balashova, O. Bokov, M. Butko, V. Vasylchenko, R. Voitovych [4], S. Honcharova, K. Dubych [4], M. Kravchenko, O. Krainyk, E. Libanova, Y. Marshavin, L. Novak-Kaliaieva, V. Onikienko, N. Savchenko, K. Suprun [5], N. Titchenko.

Addressing the previously untouched points of the general problem. The subject of the research constitutes study of the particulars of formation of offer and demand in the labor market of Ukraine amid improvement of its governmental regulation, with due regard to the European Integration ambitions of Ukraine.

Presentation of the basic research material. Employment of the population is one of the most important criteria influencing the state of economy and efficiency of public administration in any country. The purpose of the governmental policy in this area is to ensure the fullest involvement of the population in the socioeconomic development processes.

Public administration of employment includes ensuring balance between the labor offer and demand for the people with different occupational qualifications, increase of the income and improvement of the quality of life of the people, facilitation of staff support in order to generate and fulfill the creative and business ideas. Public administration of employment plays an important role in the socioeconomic development policy, offers solution to the multidimensional problems, and not only furthers achievement of quantitative target values, but also encourages qualitative economic changes, human capital development, especially in the context of the European integration.

Based on the completed analysis, the key measures aimed at improvement of the governmental regulation of the labor market amid the crisis are creation of equal opportunities for the unemployed in the Employment Center of the region, provision of access to the training programs and job offers, introduction of the mechanisms of cooperation and interaction among the State Employment Service and private employment agencies; elimination of imbalance between the workforce offer and demand revealed while analyzing the number of vacancies and unemployed in the labor market of Ukraine, which is especially necessary in times of war, by achieving the balance between the workforce offer and demand in the market through generation of the system of monitoring and forecasting, and estimation of the numbers of the state order in the educational institutions; career guidance organization and promotion, training and re-training of staff; harmonization of the legislative regulation of labor relations of the market participants; in view of the experience gained from the developed countries, prioritization of the social protection of the unemployed population (financial aid, unemployment benefits, unemployment insurance, etc.), which shall definitely decrease emigration of the staff and reduce the criminal rate; generation of the competitive environment, both in the labor market and in the businesses, with due regard to the economic and regional aspects; increase of motivation among the unemployed, etc.

Conclusions. The research addresses the evident lack of balance between the offer and demand in the labor market occurring as a result of the pandemic, as well as substantial worsening of this situation since February 24, 2022. In 2018–2019, the difference between the vacancies and the unemployed was not essential, in 2020, the number of unemployed exceeded the number of vacancies 1.5 times, in 2021, 1.7 times, and in 2022, 2.7 times. In addition to the social crisis when the war destroys the life of people and families, ruins or paralyzes the state and private economy sector, the governmental regulation of the labor market is required both at the state and the regional levels. Today, the worst situation is in the occupied territories or the area affected by fighting, and despite partial relocation of businesses, many companies are staying in the danger area any putting the life of their employees at stake every day due to impossibility to move their business to another area, desire to keep the jobs or for other reasons, for stabilization of economic processes and the future without war.

Key words: labor market; vacancies; unemployed; governmental regulation; public administration; offer and demand.

References

1. Infiatsiyni zvit. Lypen 2022 roku. Derzhavnyi tsentr zainiatosti. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2022-Q3.pdf?v=4.
2. Popyt ta propozytsiia na zareiestrovanomu rynku pratsi u sichni-lypni 2022 roku. Derzhavnyi tsentr zainiatosti. URL: [http:// www.dcz.gov.ua/analytics/68](http://www.dcz.gov.ua/analytics/68).
3. Pro zainiatist naseleattia: Zakon Ukrainy vid 01.03.2013r. No. 5067-VI. *VVR Ukrainy*. 2013. No. 24. St. 243.
4. Publichne upravlinnia u sferi zainiatosti v Ukraini u konteksti yevrointehratsii: problemy, efektyvnist, innovatsiynist, rezultatyvnist [Public administration in the field of employment in Ukraine in the context of European integration: problems, efficiency, innovativeness, effectiveness: collective monograph] / Za nauk. red. d-ra derzh. upr. R. V. Voytovych ta K. V. Dubych [for the science. ed. d. state example R. V. Voytovych and K. V. Dubych]. 2020. 480 s.
5. Suprun, K. V. (2021). Mekhanizmy publichnoho upravlinnia innovatsiinyim rozvytkom sfery zainiatosti naseleattia Ukrainy [Mechanisms of public management of innovative development of the sphere of employment of the population of Ukraine]. *Visnyk pisliadyplomnoi osvity. Serii: Sotsialni ta povedinkovi nauky*. [Herald of post-diploma education]. Vyp. 17. S. 236–266.